

OŚ.ŚR-7620/10/3/2010

**Informacja Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska
w Katowicach o wynikach badań monitoringowych prowadzonych na terenie
Jaworzna w 2009 roku, zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu
Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007-2009
oraz informacja o zakładach skontrolowanych przez WIOŚ w Katowicach
w 2009 roku, zlokalizowanych na terenie Jaworzna.**

Jaworzno, kwiecień 2010 r.

Omówienie wyników badań monitoringowych za 2009 rok przekazanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w 2010 r. Radzie Miejskiej w Jaworznie.

Na terenie Jaworzna w 2009 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007-2009”, prowadził badania: jakości wód powierzchniowych w 5 punktach pomiarowych, badania stanu jakościowego i ilościowego wód podziemnych w 4 punktach pomiarowych oraz powietrza w 1 punkcie pomiarowym.

Wody powierzchniowe.

Jakość wód rzeki Przemszy w 2009 roku uległa poprawie w klasyfikacji na podstawie wskaźników biologicznych w porównaniu do 2008 roku i wykazywała III klasę jakości wód. Dla potoków Kozi Bród i Wąwolnicy nie uzyskano danych.

W tabeli poniżej zestawiono wskaźniki decydujące o klasie jakości wód w punktach pomiarowych w 2009 r. oraz wyniki klasyfikacji rzek na terenie Jaworzna w 2009 r.

Rzeka Nazwa punktu pomiarowego, lokalizacja	Klasa jakości wód na podst. wskaźników biologicznych	Stan ekologiczny	Ocena wskaźników fizyko- chemicznych	Ocena substancji szczególnie szkodliwych	Ocena stanu chemicznego Substancje priorytetowe
Kozi Bród km 2,5 Szcakowa	Brak danych	Brak danych	Poniżej stanu dobrego	Poniżej dobrego (fenole lotne)	
Wąwolnica km 0,3 ujście do Przemszy	Brak danych	Brak danych	Poniżej stanu dobrego	Poniżej dobrego (cyjanki wolne i związane, fenole lotne)	Poniżej dobrego (chlorfenwinfos, HCH)
Przemsza km 13,0 poniżej Jaworzna wodowskaz „Jeleń”	III (fitobentos)	umiarkowany	Poniżej stanu dobrego	dobry	Poniżej dobrego (HCH)
Buczynka km 0,5 ujście do Przemszy	II (fitobentos)	umiarkowany	Poniżej stanu dobrego	dobry	
Kanał Matylda km 0,2 ujście do Przemszy	III (fitobentos)	umiarkowany	Poniżej stanu dobrego	dobry	

Na przestrzeni ostatnich lat jakość powierzchniowych wód płynących w mieście ulega poprawie w zakresie niektórych wskaźników zanieczyszczeń, dzięki sukcesywnej eliminacji głównych źródeł ich zanieczyszczeń, czyli zrzutów nie oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych.

Problemem do rozwiązania pozostają wody potoku Wąwolnica ze względu na występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (cyjanki wolne, pestycydy (jako suma lindanu i dieldryny) i pestycydy fosforoorganiczne (chlorfenwinfos)). Źródłem tego zanieczyszczenia są zdeponowane w przeszłości odpady niebezpieczne z produkcji zakładów chemicznych.

Wody podziemne.

Na terenie Jaworzna w 2009 r. monitoringiem wód podziemnych objęte były cztery punkty wytypowane jako reprezentatywne dla stanu wód rejonu miasta, są to ujęcia „Bielany”-0024/R, „Galmany”- 0025/R i „Szczakowa” - 0026/R (Piaskownia) i 2683/K (Garbarnia). Ujmują one wody zadowalającej jakości zaliczane do II klasy, (w 2008r. klasa III). Ocena według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny wód podziemnych (Dz.U. Nr 143 poz. 417).

W wodach ujęcia "Szczakowa" odnotowano obniżoną zawartość tlenu rozpuszczonego oraz podwyższoną zawartość żelaza. Przy czym wskaźnikami nie spełniającymi wymagań dla wód przeznaczonych do spożycia były żelazo i mangan. Mangan często współwystępuje z żelazem, jednak w znacznie mniejszej ilości. Jest charakterystycznym wskaźnikiem terenów pogórnicznych i związanych z przemysłem metalurgicznym, wpływa na pogorszenie barwy i smaku wody. Powoduje to konieczność stałego uzdatniania wody.

Należy zwrócić uwagę, że zauważalna jest normalizacja stanu ilościowego wód podziemnych. Obserwowana jest odbudowa poziomu wód i zatrzymanie trendów spadkowych.

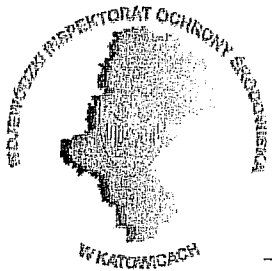
Powietrze.

W Jaworznie prowadzone są pomiary stężenia ołowiu na stacji pomiarowej przy ul. Pocztovej. W 2009 roku średnie stężenie ołowiu z rocznego okresu pomiarowego wyniosło 0,049 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, przy wartości dopuszczalnej dla roku wynoszącej 0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

W porównaniu z badaniami prowadzonymi w 2007 r. stężenie to uległo zmniejszeniu o 0,002 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

NACZELNIK
Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa
Bronisława Chechelska-Paliga

987
483

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA W KATOWICACH

ul. Powstańców 41a tel. (032) 251-80-40, tel./fax (032)2515554, (032)2077897
40 - 024 Katowice e-mail: sekretariat@katowice.pios.gov.pl
http://www.katowice.pios.gov.pl

Wasze pismo z dnia 08.03.2010
Urząd Miejski w Jaworznie
KANOS.SR-7620/10/1/2010

Nasz znak: M-6782/1590/10/ew
Data: Katowice, 09-04-2010

WPLYWLO
dnia 2010-04-15
L.dz 36803
PODPIS: [signature]

Urząd Miejski w Jaworznie
Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa
ul. Grunwaldzka 33
43-600 Jaworzno

URZĄD MIEJSKI w JAWORZNIE
Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa
15. KWI. 2010
OS.SR-7620/10/2/10
PODPIS: [signature]

SB
16.04.10

W odpowiedzi na pismo z dnia 8 marca 2010 r. znak OŚ.SR- 7620/10/1/2010 informujemy, że na terenie miasta Jaworzna, zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007-2009” prowadzone były badania monitoringowe w niżej wymienionych punktach pomiarowych:

P. MB + P. MH
pv inf. na sesji

16.04.2010
16.04.2010

- wody powierzchniowe
 - Kozi Bród km 2,5 ujście do Białej Przemszy
 - Wąwolnica km 0,3 ujście do Przemszy
 - Przemsza km 13,0 poniżej Jaworzna
 - Byczynka km 0,5 ujście do Przemszy
 - Kanał Matylda km 0,2 ujście do Przemszy
- wody podziemne
 - Jaworzno „Bielany” - 0024/R
 - Jaworzno „Galmany” - 0025/R
 - Jaworzno Szczakowa - 0026/R
 - Jaworzno Szczakowa - 2683/K
- powietrze: Jaworzno ul. Poczтовая

Mellie
16.04.2010

- W załączeniu przekazujemy:
- wyniki badań rzek w ww. punktach pomiarowych jako średnioroczne, minimalne, maksymalne wartości rocznej serii badań oraz bezpośrednie,
 - wyniki klasyfikacji wód podziemnych na terenie miasta Jaworzna,
 - wyniki badań wód podziemnych w ww. punktach pomiarowych,
 - wyniki badań powietrza

Jednocześnie przekazujemy informację o przeprowadzonych w 2009 r. kontrolach zakładów zlokalizowanych na terenie miasta Jaworzna.
Materiały w wersji elektronicznej przesłano na adres: marzena.michalska@um.jaworzno.pl.

- Otrzymuje:
1. adresat
 2. Rada Miejska w Jaworznie
 3. a/a

Delegatura w Bielsku-Białej
ul. Partyzantów 117
43-316 Bielsko-Biała
tel. (0-33) 812-44-92, 812-30-37
tel./fax (0-33) 812-49-30
e-mail: bbiala@pios.gov.pl

Delegatura w Częstochowie
ul. Rząsawska 24/28
42-200 Częstochowa
tel. (0-34) 364-35-12, 364-35-17, 364-35-23
tel./fax (0-34) 360-42-80
e-mail: czestochowa@pios.gov.pl

Informacja o przeprowadzonych kontrolach

W 2009 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził kontrolę w następujących podmiotach zlokalizowanych na terenie miasta Jaworzna:

ORLEN GAZ Sp. z o. o. Płock - Rozlewnia Gazu Płynnego Jaworzno

Kontrola przeprowadzona w związku z tym, że podmiot zgłoszony został jako zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W trakcie kontroli ustalono, że zgłoszenie Rozlewni Gazu Płynnego w Jaworznie jako zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz Program Zapobiegania Awariom, nie spełniają w pełni wymogów określonych w art. 250 ust. 2 pkt 7 oraz art. 251 ust. 2 pkt. 1 – 3 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Nie podano charakterystyki terenu w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu, ze szczególnym uwzględnieniem czynników mogących przyczynić się do zwiększenia zagrożenia awarią przemysłową lub pogłębienia jej skutków oraz nie określono stref zagrożeń dla reprezentatywnych scenariuszy awaryjnych.

W Programie Zapobiegania Awariom podano, że bezpośrednio zagrożonych ewentualnymi skutkami wybuchu zbiorników z propanem – butanem może być 7000 ludzi; nie określono natomiast czy zastosowane zabezpieczenia techniczne są wystarczające.

Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wystąpił do Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Jaworznie o podjęcie działań zgodnie z uprawnieniami ustawowymi.

Decyzją Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Jaworznie Zarząd Spółki ORLEN GAZ w Płocku, zobowiązany został do wykonania ustawowych obowiązków, w tym do zaktualizowania i doprowadzenia do zgodności ze stanem faktycznym Programu Zapobiegania Awariom dla Rozlewni Gazu Płynnego w Jaworznie.

W dniu 29.03.2010 roku Zarząd ORLEN GAZ Sp. z o. o. w Płocku przekazał aktualizację zgłoszenia Rozlewni Gazu Płynnego w Jaworznie jako zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz aktualizację Programu Zapobiegania Awariom do wiadomości Śląskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

W I półroczu 2010 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach planuje przeprowadzenie ponownej kontroli w Rozlewni Gazu Płynnego w Jaworznie, w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym.

Zakłady Chemiczne „Organika Azot” S.A. w Jaworznie

Problemy zanieczyszczenia środowiska na terenach Zakładów Chemicznych „Organika Azot” S.A. w Jaworznie znajdują się od wielu lat pod kontrolą Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

Ostatnia kontrola została przeprowadzona w marcu 2009r., w związku z wystąpieniem Marszałka Województwa Śląskiego skierowanym do Ministra Środowiska w sprawie wsparcia starań dotyczących pozyskania środków finansowych przeznaczonych na likwidację zagrożenia powodowanego przez składowisko odpadów „Rudna Góra” w Jaworznie, należące do tego zakładu.

Przedmiotem kontroli były, poza oceną wyników monitoringu środowiska w rejonie wyrobiska „Rudna Góra”, również zagadnienia dotyczące realizowanych przez zakład działań „naprawczych”, nałożonych decyzją Wojewody Śląskiego z 2002 r. (ze zmianami, w tym ostatnią zmianą dokonaną przez Marszałka Województwa Śląskiego w grudniu 2008r.), zobowiązującą zakład do usunięcia przyczyn szkodliwego oddziaływania na środowisko, w tym wyeliminowania zagrożeń spowodowanych zdeponowaniem

w przeszłości odpadów niebezpiecznych po produkcji pestycydów na Centralnym Składowisku Odpadów zlokalizowanym w nieuszczelnionym wyrobisku popiaskowym „Rudna Góra”.

Występujące aktualnie poważne problemy środowiskowe w rejonie zakładu wynikają z działalności przemysłowej prowadzonej na terenie należącym do Spółki przed jej prywatyzacją w 1994 r. Dotyczy to przede wszystkim zagrożenia powodowanego odpadami po produkcji pestycydów i innych chemikaliów zgromadzonych w latach poprzednich przez zakład na terenie miasta Jaworzna, głównie w dolinie rzeki Wąwolnicy w obrębie wyrobiska „Rudna Góra”.

Należy zaznaczyć, że aktualne oddziaływanie eksploatowanych instalacji technologicznych ogranicza się do terenu zakładu, administrowanego przez Spółkę, która posiada wszystkie wymagane decyzje regulujące stan formalnoprawny w zakresie poszczególnych elementów środowiska. Warunki tych decyzji są przez zakład dotrzymanywane, a bieżąca działalność jest prowadzona zgodnie z przepisami ochrony środowiska.

Centralne Składowisko Odpadów (CSO) „Rudna Góra” jest zlokalizowane w wyrobisku popiaskowym o powierzchni 13 ha, przejętym przez Zakłady Chemiczne „Azot” w 1972r. od KWK „Jaworzno” z przeznaczeniem na składowanie odpadów.

W obrębie CSO, zajmującego łącznie powierzchnię ok. 6 ha znajduje się pięć składowisk, w tym użytkowane do końca kwietnia 2007r. (komora K1 oraz tzw. hałda, poddana procedurze zamknięcia w 2008r.). W obrębie wyrobiska „Rudna Góra” znajduje się również nieczynne nieuszczelnione składowisko odpadów tzw. Pole K, zajmujące powierzchnię ok. 6 ha, przylegające do CSO. Na Polu K prawdopodobnie zdeponowano w przeszłości: odpady górnicze Kopalni „Jaworzno” oraz odpady po produkcji pestycydów i żelazocyjanku potasu. Właścicielem działek Pola K znajdujących się w wyrobisku „Rudna Góra” jest Gmina Jaworzno oraz Skarb Państwa. W latach 1988-1990 Zakłady Chemiczne „Organika - Azot” na własny koszt wykonały wstępną rekultywację tego obszaru, w tym system rowów odwadniających, w ramach zagospodarowywania strefy ochronnej zakładu i CSO „Rudna Góra”.

Teren wyrobiska, w tym składowiska CSO „Rudna Góra” jest drenowany licznymi rowami odwadniającymi, zbierającymi wody opadowe i odcieki ze składowiska, w tym również z Pola K. Część odcieków odprowadzana jest do zakładowej oczyszczalni ścieków (COŚ), natomiast część odcieków do września 2009r. kierowana była bezpośrednio do rzeki Wąwolnicy przepływającej od północno-zachodniej strony wyrobiska, zasilającej rzekę Przemszę w odległości ok. 1,6 km od CSO.

Do rzeki Wąwolnicy kierowane są również oczyszczone ścieki technologiczne z zakładu oraz wody opadowe z terenu zakładu. We wrześniu 2009r. zakład zrealizował zarządzenie pokontrolne, zobowiązujące do podjęcia inwestycji umożliwiającej przepompowywanie wszystkich odcieków z rowów odwadniających wyrobisko oraz zalewisk – do zakładowej oczyszczalni ścieków. Sfinalizowanie tego zadania powinno w znacznym stopniu ograniczyć emisję zanieczyszczeń pestycydowych i cyjankowych do rzeki Wąwolnicy

Począwszy od maja 2007r. zakład zaprzestał składowania odpadów na Centralnym Składowisku Odpadów „Rudna Góra”. Na podstawie przedstawionych dokumentów ewidencyjnych ustalono, że na CSO „Rudna Góra” zdeponowano dotychczas we wszystkich obiektach (poza Polem K), według stanu na koniec kwietnia 2007r. łącznie 162 tys. Mg wszystkich rodzajów odpadów (składowanych od 1972 r.).

Zakład prowadzi monitoring CSO, w tym: monitoring wód podziemnych (19 punktów obserwacyjnych – piezometrów w utworach czwartorzędowych) oraz monitoring wód powierzchniowych i odcieków ze składowiska, tj. wody z potoku Wąwolnica oraz wody z rowów odwadniających wyrobisko „Rudna Góra” (12 punktów pomiarowych).

Analiza wyników badań z okresu ostatnich kilku lat wykazała duże zanieczyszczenie środowiska wodnego (wód podziemnych i powierzchniowych) spowodowane odpadami zeskładowanymi w wyrobisku „Rudna Góra”.

Charakterystyczne zanieczyszczenia to: pestycydy (zarówno o krótkim okresie rozkładu, jak i pestycydy trwałe, np. DDT), cyjanki, fenole, siarczany oraz incydentalnie cynk, miedź i rtęć. Powyższe wskazuje na bezwzględną konieczność prowadzenia działań naprawczych w rejonie wyrobiska „Rudna Góra”, które muszą być skoordynowane z unieszkodliwieniem odpadów zdeponowanych na Polu K (należącym do Gminy i Skarbu Państwa) w celu uzyskania skutecznego i trwałego efektu ekologicznego w tym rejonie.

Wody podziemne w niektórych otworach obserwacyjnych są złej jakości; stężenia pestycydów i cyjanków przekraczają wielokrotnie wartości graniczne określone dla V klasy czystości wód wg obowiązujących przepisów. Analizując wyniki badań wód podziemnych należy przypuszczać, że główny wpływ na ich jakość mają zanieczyszczenia przesączające się z odpadów składowanych w latach poprzednich (na obszarze części „hałdy” oraz „Pola K”, posadowionych bezpośrednio na podłożu wyrobiska popiaskowego), a także zanieczyszczenia wymywane z terenu zakładu skażonego ponad 80-letnią działalnością produkcyjną.

Wyniki badań wód potoku Wąwolnica w ostatnich latach wskazywały w wielu punktach pomiarowych znaczne zanieczyszczenie: siarczanami, cyjankami wolnymi, fenolami, pestycydami, okresowo cynkiem, miedzią oraz posiadały wysoki poziom ChZT – w odniesieniu do wartości granicznych wskaźników jakości wody powierzchniowej i przekraczały dopuszczalne stężenia określone dla klasy V, tj. wody złej jakości.

Niezależnie od wyników badań wód prowadzonych przez zakład w ramach monitoringu lokalnego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi również badania wód w rejonie CSO „Rudna Góra” w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki badań wód powierzchniowych wskazują, że od listopada 2006r. obserwuje się niepokojący wzrost stężeń pestycydów chloroorganicznych oraz wolnych cyjanków. Powyższe wyniki badań wskazują na zły stan chemiczny wody w rzece Wąwolnicy.

Podczas kontroli ustalono, że Zakłady Chemiczne „Organika Azot” w Jaworznie realizują zadania nałożone *decyzją* „naprawczą”, o której wspomniano powyżej.

Ustalono, że część z 11 zadań decyzji „naprawczej” została przez zakład zrealizowana, w tym: m.in. modernizacja gospodarki wodnej i oczyszczalni ścieków, umożliwiająca odprowadzanie ścieków przemysłowych do potoku Wąwolnica o parametrach zgodnych z obowiązującymi przepisami; prowadzenie monitoringu środowiska rejonu „Rudnej Góry”; wykonanie szeregu badań hydrogeologicznych w rejonie Centralnego Składowiska Odpadów „Rudna Góra” i prac poprzedzających określenie kierunków i sposobu zagospodarowania terenu fabrycznego zdegradowanego wieloletnią działalnością przemysłową; likwidacja obiektów po zatrzymanych technologiach, w tym po elektrolizie rtęciowej.

Realizacja, najbardziej istotnego z punktu widzenia ochrony środowiska, zadania decyzji „naprawczej” tj. rekultywowanie terenu CSO „Rudna Góra” (ukierunkowane pierwotnie na budowę bariery hydrogeologicznej celem przechwycenia wpływających z tego obiektu zanieczyszczeń i wyeliminowanie zagrożenia spowodowanego zdeponowaniem w przeszłości odpadów niebezpiecznych), nie została zakończona w wyznaczonym terminie, tj. w 2008r. Do wykonania pozostały również inne ważne zadania dotyczące: likwidacji lub zabezpieczenia składowiska odpadów pocyjankowych, zlokalizowanego w obrębie zakładu bezpośrednio przy korycie rzeki Wąwolnicy, oczyszczenie gruntu zanieczyszczonego rtęcią (po stosowanej w przeszłości technologii elektrolizy rtęciowej) oraz rekultywacja terenu fabrycznego zanieczyszczonego izomerami HCH (sześćchlorocykloheksanu).

Wykonane na zlecenie zakładu przez Główny Instytut Górnictwa w Katowicach w 2006r. Studium Wykonalności przedsięwzięcia pn. „Ograniczenie rozprzestrzeniania się trwałych

zanieczyszczeń organicznych i innych substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego z terenów fabrycznych i wyrobiska popiaskowego "Rudna Góra", zawiera koncepcję techniczną realizacji przedsięwzięcia i analizę źródeł jego finansowania. W opracowaniu przeanalizowano cztery warianty działań eliminujących negatywne oddziaływanie na środowisko obszarów przemysłowych Zakładów Chemicznych „Organika Azot” S.A.:

Z opracowania wynika, że wariant II i III są niezwykle kosztowne. Zdaniem zakładu podjęcie tych zadań inwestycyjnych jest niemożliwe, ponieważ uwarunkowane jest sytuacją finansową zakładu, natomiast realizacja programu badawczego (wariant IV) jest możliwa przy finansowaniu ze źródeł krajowych i europejskich (wkład własny zakładu obejmowałby tylko koszty oczyszczania ścieków oraz prowadzenie monitoringu CSO „Rudna Góra”).

Przystąpienie przez zakład do realizacji zaproponowanych wariantów wiązało się również z koniecznością przedłużenia terminu wykonania zadań określonych w decyzji „naprawczej” Wojewody Śląskiego, która przewidywała wyeliminowanie zagrożeń spowodowanych zdeponowaniem odpadów niebezpiecznych w nieuszczelnionym wyrobisku popiaskowym „Rudna Góra” w terminie do końca 2008 r., natomiast Studium Wykonalności przedsięwzięcia przewidywało zakończenie działań naprawczych najwcześniej do 2015 r.

Już podczas poprzednich kontroli WIOŚ w Katowicach zobowiązał zakład do skierowania do Wojewody wniosku o zmianę decyzji naprawczej oraz prolongatę terminów wykonania zadań dotychczas nie zrealizowanych. Decyzja została zmieniona dopiero w grudniu 2008 r. przez Marszałka Województwa Śląskiego (zgodnie ze zmianami kompetencyjnymi).

Zostały w niej zawarte nowe zapisy oraz terminy uwzględniające realne możliwości sfinalizowania działań naprawczych, uwzględniające Program FOKS.

W listopadzie 2008 r. została zainicjowana realizacja Projektu FOKS, którego głównym celem jest opracowanie i zastosowanie na terenach zdegradowanych – innowacyjnych metod zarządzania zasobami wód podziemnych oraz ich oczyszczania.

Zakłady Chemiczne „Organika Azot” oraz miasto Jaworzno uczestniczą w realizacji projektu FOKS, który jest realizowany przez międzynarodowy zespół ekspertów pod kierownictwem Głównego Instytutu Górniczego w Katowicach. Program jest realizowany w ramach Europejskiego Programu Pomocy Regionalnej i korzysta z dofinansowania UE w ramach Programu dla Europy Środkowej.

Według założeń, Program FOKS pozwoli na wykonanie szczegółowego rozpoznania lokalizacji wszystkich miejsc składowania odpadów poprodukcyjnych Zakładów Chemicznych „Organika Azot” SA, w tym wzdłuż rzeki Wąwolnicy, rozpoznanie ryzyka środowiskowego oraz wybór technologii powstrzymania emisji zanieczyszczeń i wskaże najbardziej optymalne kierunki działań rekultywacyjnych.

Realizacja projektu FOKS jest przewidywana do października 2011 r.

Podczas kontroli w marcu 2009 r. ustalono, że zgodnie z nowymi zapisami w zmienionej decyzji „naprawczej” wydanej przez Marszałka Województwa Śląskiego w grudniu 2008 r., najważniejsze zadania przewidziane do realizacji przez Zakłady Chemiczne „Organika Azot” w Jaworznie zostały sformułowane następująco:

- współuczestniczenie w prowadzeniu i wdrożeniu 3 letniego „Poligonu badawczego” projektu badawczego FOKS realizowanego przez międzynarodowy zespół ekspertów, którego wynikiem będzie kompleksowa ocena stanu aktualnego oddziaływania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w rejonie CSO „Rudna Góra”, ocena ryzyka dla ludzi i środowiska oraz dobór technologii powstrzymania emisji zanieczyszczeń, optymalnej pod względem kosztów i efektów – w terminie: do końca 2011 r.
- opracowanie projektu rekultywacji/remediacji środowiska na podstawie kompleksowej koncepcji technologicznej zarekomendowanej przez międzynarodowy zespół ekspertów, Partnerów Projektu FOKS – w terminie: do końca 2012 r.

zanieczyszczeń organicznych i innych substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego z terenów fabrycznych i wyrobiska popiaskowego "Rudna Góra", zawiera koncepcję techniczną realizacji przedsięwzięcia i analizę źródeł jego finansowania. W opracowaniu przeanalizowano cztery warianty działań eliminujących negatywne oddziaływanie na środowisko obszarów przemysłowych Zakładów Chemicznych „Organika Azot” S.A.:

Z opracowania wynika, że wariant II i III są niezwykle kosztowne. Zdaniem zakładu podjęcie tych zadań inwestycyjnych jest niemożliwe, ponieważ uwarunkowane jest sytuacją finansową zakładu, natomiast realizacja programu badawczego (wariant IV) jest możliwa przy finansowaniu ze źródeł krajowych i europejskich (wkład własny zakładu obejmowałby tylko koszty oczyszczania ścieków oraz prowadzenie monitoringu CSO „Rudna Góra”).

Przystąpienie przez zakład do realizacji zaproponowanych wariantów wiązało się również z koniecznością przedłużenia terminu wykonania zadań określonych w decyzji „naprawczej” Wojewody Śląskiego, która przewidywała wyeliminowanie zagrożeń spowodowanych zdeponowaniem odpadów niebezpiecznych w nieuszczelnionym wyrobisku popiaskowym „Rudna Góra” w terminie do końca 2008 r., natomiast Studium Wykonalności przedsięwzięcia przewidywało zakończenie działań naprawczych najwcześniej do 2015 r.

Już podczas poprzednich kontroli WIOŚ w Katowicach zobowiązał zakład do skierowania do Wojewody wniosku o zmianę decyzji naprawczej oraz prolongatę terminów wykonania zadań dotychczas nie zrealizowanych. Decyzja została zmieniona dopiero w grudniu 2008 r. przez Marszałka Województwa Śląskiego (zgodnie ze zmianami kompetencyjnymi).

Zostały w niej zawarte nowe zapisy oraz terminy uwzględniające realne możliwości sfinalizowania działań naprawczych, uwzględniające Program FOKS.

W listopadzie 2008 r. została zainicjowana realizacja Projektu FOKS, którego głównym celem jest opracowanie i zastosowanie na terenach zdegradowanych – innowacyjnych metod zarządzania zasobami wód podziemnych oraz ich oczyszczania.

Zakłady Chemiczne „Organika Azot” oraz miasto Jaworzno uczestniczą w realizacji projektu FOKS, który jest realizowany przez międzynarodowy zespół ekspertów pod kierownictwem Głównego Instytutu Górniczego w Katowicach. Program jest realizowany w ramach Europejskiego Programu Pomocy Regionalnej i korzysta z dofinansowania UE w ramach Programu dla Europy Środkowej.

Według założeń, Program FOKS pozwoli na wykonanie szczegółowego rozpoznania lokalizacji wszystkich miejsc składowania odpadów poprodukcyjnych Zakładów Chemicznych „Organika Azot” SA, w tym wzdłuż rzeki Wąwolnicy, rozpoznanie ryzyka środowiskowego oraz wybór technologii powstrzymania emisji zanieczyszczeń i wskaże najbardziej optymalne kierunki działań rekultywacyjnych.

Realizacja projektu FOKS jest przewidywana do października 2011 r.

Podczas kontroli w marcu 2009 r. ustalono, że zgodnie z nowymi zapisami w zmienionej decyzji „naprawczej” wydanej przez Marszałka Województwa Śląskiego w grudniu 2008 r., najważniejsze zadania przewidziane do realizacji przez Zakłady Chemiczne „Organika Azot” w Jaworznie zostały sformułowane następująco:

- współuczestniczenie w prowadzeniu i wdrożeniu 3 letniego „Poligonu badawczego” projektu badawczego FOKS realizowanego przez międzynarodowy zespół ekspertów, którego wynikiem będzie kompleksowa ocena stanu aktualnego oddziaływania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w rejonie CSO „Rudna Góra”, ocena ryzyka dla ludzi i środowiska oraz dobór technologii powstrzymania emisji zanieczyszczeń, optymalnej pod względem kosztów i efektów – w terminie: do końca 2011 r.

- opracowanie projektu rekultywacji/remediacji środowiska na podstawie kompleksowej koncepcji technologicznej zarekomendowanej przez międzynarodowy zespół ekspertów, Partnerów Projektu FOKS – w terminie: do końca 2012 r.

- przeprowadzenie prac rekultywacyjnych / remediacji środowiska, określonych w ww. projekcie badawczym FOKS zabezpieczających przed szkodliwym oddziaływaniem na środowisko – w terminie: do końca 2015r.

Dwa ostatnie zadania przewidziane do realizacji w latach 2012 - 2015r. wymagają ogromnych nakładów finansowych, dlatego też warunkiem rozwiązania podnoszonego problemu jest zapewnienie źródeł finansowania przedsięwzięcia związanego z usunięciem istniejących zagrożeń i szkód w środowisku.

WIOŚ w Katowicach w 2007 oraz ponownie w 2008 r. (po akcji protestacyjnej Organizacji Greenpeace zorganizowanej w Katowicach w lipcu 2008 r. przed Urzędem Wojewódzkim) informował Wojewodę Śląskiego oraz Marszałka Województwa o stanie środowiska w rejonie zakładu i wyraził zaniepokojenie odległą perspektywą prowadzenia przez zakład działań naprawczych, zmierzających do usunięcia przyczyn szkodliwego oddziaływania na środowisko, w tym o postępującym wzroście zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w tym obszarze.

Inspektorat zasygnalizował również, że podjęte dotychczas przez zakład liczne działania naprawcze były finansowane wyłącznie ze środków własnych, natomiast przesuwanie w czasie najbardziej kosztownych prac prowadzących do wyeliminowania zagrożenia dla środowiska i osiągnięcia skutecznego i trwałego efektu ekologicznego jest podyktowane głównie względami finansowymi, bowiem szacunkowa wycena kosztów przedsięwzięcia przekracza możliwości zakładu w tym zakresie.

Na wniosek Inspektoratu w sierpniu 2008r. zostało zorganizowane przez Wojewodę spotkanie wszystkich stron zainteresowanych powyższym zagadnieniem w celu wypracowania kierunku działań zmierzających do rozwiązania tego niezwykle trudnego problemu, wymagającego długiego czasu realizacji i ogromnych nakładów finansowych.

Na spotkaniu, w którym uczestniczyli przedstawiciele: Wojewody, Urzędu Marszałkowskiego, Urzędu Miasta w Jaworznie oraz WIOŚ w Katowicach, ustalono, że problem odpadów zdeponowanych w rejonie Zakładów Chemicznych „Organika Azot” w Jaworznie nie ma charakteru lokalnego, wobec tego w jego rozwiązaniu powinny uczestniczyć władze centralne.

Marszałek Województwa przejął funkcję koordynatora działań na rzecz ograniczenia negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko i powołaniu zespołu koordynująco-monitorującego to zagadnienie.

Ustalono, że Marszałek Województwa Śląskiego w grudniu 2008 r. skierował do Prezesa Rady Ministrów wystąpienie, w którym „zwrócił się z apelem o podjęcie działań i wsparcie miasta Jaworzna w zakresie rozwiązania problemu odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów pestycydowych, zdeponowanych w dolinie potoku Wąwolnica, tj. problemu, który ze względu na ilość odpadów, skład i możliwy wpływ na zdrowie i życie ludzi należy traktować jako jeden z największych, oczekujących na rozwiązanie, problemów środowiskowych w skali kraju, a może nawet Europy”.

Należy zaznaczyć, że problem zanieczyszczenia terenu miasta Jaworzna odpadami niebezpiecznymi, w tym pestycydowymi, poruszony w powyższym wystąpieniu, dotyczy oprócz terenu zakładu i CSO „Rudna Góra”, również innych rejonów miasta: tzw. Pola A, Pola B i Pola K, którymi aktualnie zarządzają różne podmioty, tj. poza Zakładami Chemicznymi „Organika Azot”, również Prezydent Jaworzna oraz Południowy Koncern Węglowy SA w Jaworznie.

Według wstępnej inwentaryzacji szacuje się, że łączna ilość odpadów niebezpiecznych zgromadzonych w różnych miejscach na terenie Jaworzna na obszarze ok. 50 ha wynosi ponad 195 tys. Mg, w tym około 40 tys. Mg odpadów sześciochlorocykloheksanu (HCH), substancji szczególnie szkodliwej dla środowiska wodnego.

Według danych Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej miasta Jaworzna, wszystkie wykazane obszary zanieczyszczone odpadami chemicznymi zostały zakwalifikowane do klasy A, tj. o najwyższym ryzyku dla środowiska.

WIOŚ w Katowicach informuje dodatkowo, że pismem z dnia 30.03.2010 r. wyraził opinię w sprawie zgłoszenia przez Prezydenta Miasta Jaworzna obszaru doliny potoku Wąwolnica do Programu likwidacji tzw. bomb ekologicznych, realizowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie, który może być objęty wsparciem finansowym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Inspektorat podkreślił, że istniejące poważne zagrożenie dla środowiska na terenie Jaworzna zostało spowodowane nagromadzeniem w różnych rejonach miasta, w tym w rejonie potoku Wąwolnica znacznej ilości odpadów niebezpiecznych, pochodzących z działalności zakładów chemicznych (aktualnie po przekształceniach własnościowych - Zakładów Chemicznych „Organika Azot” S.A.), prowadzących działalność w zakresie produkcji pestycydów i innych chemikaliów począwszy od 1917 r.

Wieloletnia degradacja środowiska gruntowo-wodnego na obszarze miasta Jaworzna, w tym w dolinie potoku Wąwolnica przez zakłady chemiczne, wymaga podjęcia zdecydowanych działań naprawczych polegających na przygotowaniu programu działań inwestycyjnych, zmierzających do ograniczenia rozprzestrzeniania się trwałych zanieczyszczeń organicznych i innych substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, obejmujących zanieczyszczone grunty, w tym tereny nieczynnych składowisk odpadów w zlewni Wąwolnicy.

Prowadzony monitoring środowiska, w tym: monitoring wód podziemnych oraz wód powierzchniowych w rejonie CSO „Rudna Góra” wykazuje duże zanieczyszczenie środowiska wodnego, spowodowane odpadami zeskładowanymi w wyrobisku „Rudna Góra”. Powyższe wskazuje na bezwzględną konieczność prowadzenia działań naprawczych w rejonie wyrobiska „Rudna Góra”, które muszą być skoordynowane z unieszkodliwieniem odpadów zdeponowanych na sąsiadującym Polu K (należącym do Gminy i Skarbu Państwa) w celu uzyskania skutecznego i trwałego efektu ekologicznego w tym rejonie.

Skala istniejącego zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego stawia omawiane obszary miasta Jaworzna w grupie największych problemów środowiskowych, wymagających rozwiązania i powinna być kwalifikowana jako przedsięwzięcia ponadlokalne.

Nakłady niezbędne do wyeliminowania szkodliwego oddziaływania na środowisko zgromadzonych odpadów niebezpiecznych znacznie jednak przekraczają możliwości finansowe zarówno miasta, jak i Zakładów Chemicznych „Organika Azot” SA.

Z przeprowadzonych dotychczas analiz wynika, że rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów zdeponowanych w rejonie wyrobiska piaskowego „Rudna Góra”, jak również problemu pozostałych zanieczyszczonych terenów w obszarze miasta Jaworzna, wymaga rozwiązania kompleksowego, realizowanego przy współpracy zainteresowanych stron oraz znacznego wsparcia finansowego umożliwiającego wykonanie projektu.

Biorąc pod uwagę powyższe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach uznał słuszność podjętej przez Prezydenta Miasta Jaworzna inicjatywy włączenia się w realizację trudnego i kosztownego zadania kompleksowej likwidacji zagrożenia środowiska w zidentyfikowanych rejonach miasta Jaworzna.

W związku z tym Inspektorat poparł starania Prezydenta zmierzające do ujęcia przedsięwzięcia w krajowym programie likwidacji „bomb ekologicznych” i uzyskanie dofinansowania na ten cel ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach priorytetu dotyczącego likwidacji w ramach zadania nr 10 „Program dla przedsięwzięć w zakresie wsparcia gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, w tym odpadami medycznymi i weterynaryjnymi.

Według danych Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej miasta Jaworzna, wszystkie wykazane obszary zanieczyszczone odpadami chemicznymi zostały zakwalifikowane do klasy A, tj. o najwyższym ryzyku dla środowiska.

WIOŚ w Katowicach informuje dodatkowo, że pismem z dnia 30.03.2010 r. wyraził opinię w sprawie zgłoszenia przez Prezydenta Miasta Jaworzna obszaru doliny potoku Wąwolnica do Programu likwidacji tzw. bomb ekologicznych, realizowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie, który może być objęty wsparciem finansowym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Inspektorat podkreślił, że istniejące poważne zagrożenie dla środowiska na terenie Jaworzna zostało spowodowane nagromadzeniem w różnych rejonach miasta, w tym w rejonie potoku Wąwolnica znacznej ilości odpadów niebezpiecznych, pochodzących z działalności zakładów chemicznych (aktualnie po przekształceniach własnościowych - Zakładów Chemicznych „Organika Azot” S.A.), prowadzących działalność w zakresie produkcji pestycydów i innych chemikaliów począwszy od 1917 r.

Wieloletnia degradacja środowiska gruntowo-wodnego na obszarze miasta Jaworzna, w tym w dolinie potoku Wąwolnica przez zakłady chemiczne, wymaga podjęcia zdecydowanych działań naprawczych polegających na przygotowaniu programu działań inwestycyjnych, zmierzających do ograniczenia rozprzestrzeniania się trwałych zanieczyszczeń organicznych i innych substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, obejmujących zanieczyszczone grunty, w tym tereny nieczynnych składowisk odpadów w zlewni Wąwolnicy.

Prowadzony monitoring środowiska, w tym: monitoring wód podziemnych oraz wód powierzchniowych w rejonie CSO „Rudna Góra” wykazuje duże zanieczyszczenie środowiska wodnego, spowodowane odpadami zeskładowanymi w wyrobisku „Rudna Góra”. Powyższe wskazuje na bezwzględną konieczność prowadzenia działań naprawczych w rejonie wyrobiska „Rudna Góra”, które muszą być skoordynowane z unieszkodliwieniem odpadów zdeponowanych na sąsiadującym Polu K (należącym do Gminy i Skarbu Państwa) w celu uzyskania skutecznego i trwałego efektu ekologicznego w tym rejonie.

Skala istniejącego zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego stawia omawiane obszary miasta Jaworzna w grupie największych problemów środowiskowych, wymagających rozwiązania i powinna być kwalifikowana jako przedsięwzięcia ponadlokalne.

Nakłady niezbędne do wyeliminowania szkodliwego oddziaływania na środowisko zgromadzonych odpadów niebezpiecznych znacznie jednak przekraczają możliwości finansowe zarówno miasta, jak i Zakładów Chemicznych „Organika Azot” SA.

Z przeprowadzonych dotychczas analiz wynika, że rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów zdeponowanych w rejonie wyrobiska popiaskowego „Rudna Góra”, jak również problemu pozostałych zanieczyszczonych terenów w obszarze miasta Jaworzna, wymaga rozwiązania kompleksowego, realizowanego przy współpracy zainteresowanych stron oraz znacznego wsparcia finansowego umożliwiającego wykonanie projektu.

Biorąc pod uwagę powyższe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach uznał słuszność podjętej przez Prezydenta Miasta Jaworzna inicjatywy włączenia się w realizację trudnego i kosztownego zadania kompleksowej likwidacji zagrożenia środowiska w zidentyfikowanych rejonach miasta Jaworzna.

W związku z tym Inspektorat poparł starania Prezydenta zmierzające do ujęcia przedsięwzięcia w krajowym programie likwidacji „bomb ekologicznych” i uzyskanie dofinansowania na ten cel ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach priorytetu dotyczącego likwidacji w ramach zadania nr 10 „Program dla przedsięwzięć w zakresie wsparcia gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, w tym odpadami medycznymi i weterynaryjnymi.

Południowy Koncern Energetyczny SA Elektrownia „JAWORZNO III” w Jaworznie

Kontrolę przeprowadzono w styczniu 2009 r. na wniosek zakładu i NFOŚiGW w Warszawie w związku z koniecznością potwierdzenia efektu ekologicznego realizacji projektu pn. „Budowa osadnika żużla w PKE SA Elektrowni Jaworzno III w Jaworznie”, polegającego na zaprzestaniu składowania żużla na mokrym składowisku odpadów”.

W wyniku ustaleń kontroli WIOŚ w Katowicach potwierdził osiągnięcie efektu ekologicznego w zakresie dotyczącym zaprzestania kierowania żużla na miejsce magazynowania w obrębie składowiska odpadów energetycznych „Brzezinka” w Mysłowicach i stwierdził, że zadanie dofinansowane przez NFOŚiGW, realizowane w ramach „Sektorowego Programu Operacyjnego. Wzrost konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006; Priorytet 2. Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw. Działanie 2.4. Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska” nałożone na inwestora, należy uznać za wykonane.

Na podstawie ustaleń kontroli stwierdzono:

- inwestor poprzez realizację przedsięwzięcia pn. Budowa osadnika żużlowego na terenie Elektrowni, wybudowanego zgodnie z pozwoleniem na budowę i uzgodnieniami w tym zakresie, stworzył warunki do zaprzestania kierowania odpadów na mokre składowisko odpadów, poprzez przystąpienie do eksploatacji systemu odzuzłania w zmienionej formie, w tym odsączania żużla w nowym osadniku i przekazywania podsuszonego odpadu odbiorcom bezpośrednio z terenu Elektrowni.

- podczas oględzin w terenie oraz przedstawionych wyjaśnień, a także w oparciu o przedłożone dokumenty, w tym karty przekazania odpadów oraz dobowe raporty ewidencji wywożonego żużla z osadnika żużla z terenu Elektrowni Jaworzno III, potwierdzono, że począwszy od 22.10.2008r. zaprzestano kierowania pulpy żużlowej na byłe składowisko „Brzezinka” w Mysłowicach do komór magazynowania w obrębie kwatery I.

- inspektorat zaznaczył, że założony efekt ekologiczny w części dotyczącej ilości odpadów, które Elektrownia zaprzestanie kierować do komór magazynowych w obrębie składowiska „Brzezinka”, nie może być ściśle określony w tonach/rok, ponieważ będzie on uzależniony wyłącznie od ilości odpadów wytworzonych w skali roku.

Po kontroli podkreślono znaczne korzyści, zarówno ekonomiczne jak i środowiskowe, które będą osiągnięte w związku z realizacją ww. przedsięwzięcia.

Zrealizowana modernizacja układu odbioru żużla energetycznego spowoduje zmniejszenie zużycia wody na cele przemysłowe, w związku z tym zmniejszy się również ilość ścieków technologicznych kierowanych do oczyszczalni. Według założeń projektu technicznego przedsięwzięcia, w wyniku modernizacji układu odzuzłania nastąpi zmniejszenie pojemności odprowadzania pulpy żużlowo-wodnej, a tym samym obniżenie ilości wody wykorzystywanej w obiegu odzuzłania. Spowoduje też obniżenie kosztów eksploatacyjnych układu odzuzłania. Niezależnie od powyższych korzyści, uruchomienie osadnika na terenie Elektrowni i zaprzestanie magazynowania odpadów w obrębie składowiska „Brzezinka” spowoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do wód podziemnych czwartorzędowych w rejonie składowiska. Umożliwi również w przyszłości zamknięcie składowiska wraz z komorami czasowego magazynowania odpadów energetycznych i przekazanie zrekultywowanego terenu do zagospodarowania.

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „CIEŻKOWICE” w Jaworznie, ul. Poległych 2

Spółdzielnia gospodaruje na gruntach o powierzchni ok. 130 ha, tj. prowadzi uproszczoną działalność rolniczą polegającą na utrzymaniu gruntów w dobrej kulturze rolniczej (w kierunku uzyskania dopłat unijnych), a także wykonuje działalność pozarolniczą, w tym roboty drogowe (budowa dróg leśnych i dojazdowych do pól i posesji o nawierzchniach utwardzonych) i zabezpieczenie przeciwpożarowe (wykaszenie traw, nasadzenia, dogaszanie torfowisk).

Kontrola wykazała, że Spółdzielnia ma nieuregulowany stan formalnoprawny w zakresie gospodarowania odpadami, ponieważ nie złożyła informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania odpadami, ani też nie wystąpiła do zatwierdzenie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

Spółdzielnia nie posiadała stosownego zezwolenia na odzysk odpadów (do wypełniania nierówności na gruntach rolnych i do podbudowy posadzki remontowanego budynku). Sposób magazynowania odpadów wytwarzanych przez RSP „Cieżkowice” również nie był uregulowany w trybie przepisów ustawy o odpadach.

Ustalono, że Spółdzielnia nie prowadziła ewidencji odpadów wytwarzanych oraz przyjmowanych do odzysku (ziemi z wykopów i gruzu poremontowego) oraz nie sporządziła i nie przesyłała Marszałkowi Województwa Śląskiego zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości wytworzonych odpadów oraz o sposobach gospodarowania odpadami.

Ustalono, że Spółdzielnia przekazywała wytwarzane odpady odbiorcom, którzy nie udokumentowali w pełni posiadania zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami.

Ponadto stwierdzono, że Spółdzielnia wykorzystywała do rekultywacji zdegradowanych gruntów rolnych kompost wytwarzany z udziałem komunalnych osadów ściekowych (przez RSP „Promień” w Dąbrowie Górniczej), lecz nie dysponowała dokumentami stwierdzającymi jakość stosowanego kompostu oraz informacjami, iż materiał ten został wprowadzony do obrotu handlowego na podstawie stosownego pozwolenia wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa (zgodnie z zapisem art.2 pkt 5 ustawy z dn. 10 lipca 2007r. o nawozach i nawożeniu) oraz na podstawie opinii potwierdzającej spełnienie przez ten produkt wymagań jakościowych i przydatności do nawożenia.

W związku ze stwierdzonymi w czasie kontroli naruszeniami wymagań ochrony środowiska wydano zarządzenia pokontrolne i udzielono pouczenia.

Spółdzielnia powiadomiła Inspektorat o zrealizowaniu powyższych zarządzeń pokontrolnych.

K I E R O W N I K

Wydziału Inspekcji

w Łodzi

mgr Danuta Włoch

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „CIĘŻKOWICE” w Jaworznie, ul. Poległych 2

Spółdzielnia gospodaruje na gruntach o powierzchni ok. 130 ha, tj. prowadzi uproszczoną działalność rolniczą polegającą na utrzymaniu gruntów w dobrej kulturze rolniczej (w kierunku uzyskania dopłat unijnych), a także wykonuje działalność pozarolniczą, w tym roboty drogowe (budowa dróg leśnych i dojazdowych do pól i posesji o nawierzchniach utwardzonych) i zabezpieczenie przeciwpożarowe (wykaszenie traw, nasadzenia, dogaszanie torfowisk).

Kontrola wykazała, że Spółdzielnia ma nieuregulowany stan formalnoprawny w zakresie gospodarowania odpadami, ponieważ nie złożyła informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania odpadami, ani też nie wystąpiła do zatwierdzenie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

Spółdzielnia nie posiadała stosownego zezwolenia na odzysk odpadów (do wypełniania nierówności na gruntach rolnych i do podbudowy posadzki remontowanego budynku). Sposób magazynowania odpadów wytwarzanych przez RSP „Ciężkowice” również nie był uregulowany w trybie przepisów ustawy o odpadach.

Ustalono, że Spółdzielnia nie prowadziła ewidencji odpadów wytwarzanych oraz przyjmowanych do odzysku (ziemi z wykopów i gruzu poremontowego) oraz nie sporządziła i nie przesyłała Marszałkowi Województwa Śląskiego zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości wytworzonych odpadów oraz o sposobach gospodarowania odpadami.

Ustalono, że Spółdzielnia przekazywała wytwarzane odpady odbiorcom, którzy nie udokumentowali w pełni posiadania zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami.

Ponadto stwierdzono, że Spółdzielnia wykorzystywała do rekultywacji zdegradowanych gruntów rolnych kompost wytwarzany z udziałem komunalnych osadów ściekowych (przez RSP „Promień” w Dąbrowie Górniczej), lecz nie dysponowała dokumentami stwierdzającymi jakość stosowanego kompostu oraz informacjami, iż materiał ten został wprowadzony do obrotu handlowego na podstawie stosownego pozwolenia wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa (zgodnie z zapisem art.2 pkt 5 ustawy z dn. 10 lipca 2007r. o nawozach i nawożeniu) oraz na podstawie opinii potwierdzającej spełnienie przez ten produkt wymagań jakościowych i przydatności do nawożenia.

W związku ze stwierdzonymi w czasie kontroli naruszeniami wymagań ochrony środowiska wydano zarządzenia pokontrolne i udzielono pouczenia.

Spółdzielnia powiadomiła Inspektorat o zrealizowaniu powyższych zarządzeń pokontrolnych.

K I E R O W N I K

Wydziału Inspekcji

Włoch

mgr Danuta Włoch

Wyniki badań powietrza za okres 01.01.2009 – 31.12.2009

Tabela 1. Wyniki pomiarów ołowiu za okres 01.01.2009 – 31.12.2009

Lokalizacja	Kod stacji wg JPOAT	Ołów - wartość dopuszczalna dla roku – 0,5 µg/m ³							
		Rodzaj pomiaru*	Okres pomiarowy miesiąc	Ilość pomiarów	Kompletność serii [%]	Pokrycie czasu pomiarami [%]	Stężenie maksymalne µg/m ³	Data wystąpienia maksimum	Średnie stężenie z okresu pomiarów [µg/m ³]
Jaworzno ul. Pocztowa	SIJaworJawo_poczt	2	I-XII	24	100	100	0,106	01-14.05	0.049

* 2 - dla pomiarów dwutygodniowych

PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA
WYNIKI BADAŃ BAZY DANYCH JAWO

KOZI BRÓD 2,5 km
Szczakowa-Wieś

Od 05-01-2009 do 01-12-2009

Lp.	Parametr	Jednostka	05-01-2009	02-02-2009	02-03-2009	01-04-2009	04-05-2009	01-06-2009	01-07-2009	03-08-2009
1	Temp. wody	°C	0,1	1,2	7	7,8	17,9	12,8	21,7	21
2	Zawiesina ogólna	mg/l	23	7,8	8,7	17	7,6	10	13	16
3	Odczyn		8	7,4	7,9	7,7	8,2	7,8	7,6	7,7
4	Tlen rozp.	mg O2/l	12,7	12,4	12,4	10,9	10,1	8,3	8,1	6,5
5	BZT5	mg O2/l	4	3,9	4,4	11	2,2	3,1	2,6	3,4
6	ChZT-Mn	mg O2/l	5,1	5,4	12,2	22,6	4,7	5,2	28,5	7,2
7	Ogólny węgl. org.	mg C/l	5,64	5,89	13,6	21,9	6,01	6,65	19,3	5,73
8	Azot amonowy	mg N/l	1,2	1	0,57	3,3	0,23	0,36	0,22	1,1
9	Azot Kjeldahla	mg N/l	16,3	3,6	0,82	4,5	1,1	0,99	2,3	1,6
10	Azot azotanowy	mg N/l	3,2	2,9	2,9	2,9	2	2,1	1,3	0,92
11	Azot ogólny	mg N/l	19,6	6,64	3,77	7,47	3,15	3,11	3,62	2,58
12	Fosfor ogólny	mg P/l	1,18	1,14	0,28	0,2	0,74	0,28	0,3	0,5
13	Przew. elektrol.	uS/cm	928	1087	741	866	1038	943	464	1041
14	Subst. rozp. og.	mg/l	667	777	562	613	783	750	417	823
15	Twardość ogólna	mg CaCO3/l	336,9	440,1	272,5	215,3	406,2	355,3	186,7	400,1
16	Siarczany	mg SO4/l	236,6	274,9	169,2	156,8	310	269,5	76,3	315,8
17	Chlorki	mg Cl/l	63,7	81,6	61,7	105	83,5	64,5	32,9	75,1
18	Wapń	mg Ca/l	87,8	121,2	72,2	60	91,3	80,3	50,2	91
19	Magnez	mg Mg/l	28,7	33,4	22,4	15,9	43,3	37,6	14,9	42
20	Arsen	mg As/l	-	0,001	-	-	0,001	-	-	0,001
21	Bar	mg Ba/l	-	0,066	-	-	0,063	-	-	0,058
22	Bor	mg B/l	0,775	1,04	0,652	0,303	0,851	0,731	0,08	0,893
23	Chrom +6	mg Cr/l	-	0,005	-	-	0,005	-	-	0,005
24	Chrom ogólny	mg Cr/l	-	0,0015	-	-	0,0015	-	-	0,0015
25	Cynk	mg Zn/l	-	0,14	-	-	0,008	-	-	0,013
26	Glin	mg Al/l	-	0,005	-	-	0,005	-	-	0,019
27	Miedź	mg Cu/l	-	0,017	-	-	0,002	-	-	0,002
28	Cyjanki niezw.	mg CN/l	-	0,007	-	-	0,003	-	-	0,003
29	Fenole lotne	mg/l	0,0025	0,005	0,0025	0,08	0,0025	0,0025	0,0025	0,006
30	Oleje mineralne	mg/l	-	0,05	-	-	0,05	-	-	0,05

PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA
WYNIKI BADAŃ BAZY DANYCH JAWO

KOZI BRÓD 2,5 km
Szczakowa-Wieś

Od 05-01-2009 do 01-12-2009

Lp.	Parametr	Jednostka	01-09-2009	05-10-2009	02-11-2009	01-12-2009
1	Temp. wody	°C	19	12,9	6,7	11,1
2	Zawiesina ogólna	mg/l	35	20	9,4	22
3	Odczyn		7,4	7,8	7,7	7,5
4	Tlen rozp.	mg O2/l	1,4	9,6	10,4	7,5
5	BZT5	mg O2/l	65	2,7	2,8	32
6	ChZT-Mn	mg O2/l	43,2	6	5,5	29,1
7	Ogólny weg. org.	mg C/l	50,7	2,56	4,03	21
8	Azot amonowy	mg N/l	29,5	0,37	0,47	10,5
9	Azot Kjeldahla	mg N/l	32,2	1,1	0,55	13
10	Azot azotanowy	mg N/l	0,1	2,7	2,7	2,9
11	Azot ogólny	mg N/l	32,7	3,82	3,28	16
12	Fosfor ogólny	mg P/l	0,56	0,46	0,19	0,25
13	Przew. elektrol.	uS/cm	5280	879	1021	2020
14	Subst. rozp. og.	mg/l	4070	802	906	1620
15	Twardość ogólna	mg CaCO3/l	614	344	452	461
16	Siarczany	mg SO4/l	809,2	270	360	470
17	Chlorki	mg Cl/l	1470	74,9	94,8	469
18	Wapń	mg Ca/l	159	82,3	105	128
19	Magnez	mg Mg/l	52,7	33,6	46,1	34,4
20	Arsen	mg As/l	-	-	0,001	-
21	Bar	mg Ba/l	-	-	0,078	-
22	Bor	mg B/l	0,981	0,618	0,801	0,648
23	Chrom +6	mg Cr/l	-	-	0,005	-
24	Chrom ogólny	mg Cr/l	-	-	0,0015	-
25	Cynk	mg Zn/l	-	-	0,0025	-
26	Glin	mg Al/l	-	-	0,005	-
27	Miedź	mg Cu/l	-	-	0,002	-
28	Cyjanki niezw.	mg CN/l	-	-	0,003	-
29	Fenole lotne	mg/l	0,621	0,006	0,0025	0,293
30	Oleje mineralne	mg/l	-	-	0,05	-

PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA
WYNIKI BADAŃ BAZY DANYCH JAWO

KOZI BRÓD 2,5 km
Szczakowa-Wieś

Od 05-01-2009 do 01-12-2009

Lp.	Parametr	Jednostka	01-09-2009	05-10-2009	02-11-2009	01-12-2009
1	Temp. wody	°C	19	12,9	6,7	11,1
2	Zawiesina ogólna	mg/l	35	20	9,4	22
3	Odczyn	mg O2/l	7,4	7,8	7,7	7,5
4	Tlen rozp.	mg O2/l	1,4	9,6	10,4	7,5
5	BZT5	mg O2/l	65	2,7	2,8	32
6	ChZT-Mn	mg O2/l	43,2	6	5,5	29,1
7	Ogólny węg. org.	mg C/l	50,7	2,56	4,03	21
8	Azot amonowy	mg N/l	29,5	0,37	0,47	10,5
9	Azot Kjeldahla	mg N/l	32,2	1,1	0,55	13
10	Azot azotanowy	mg N/l	0,1	2,7	2,7	2,9
11	Azot ogólny	mg N/l	32,7	3,82	3,28	16
12	Fosfor ogólny	mg P/l	0,56	0,46	0,19	0,25
13	Przew. elektrol.	uS/cm	5280	879	1021	2020
14	Subst. rozp. og.	mg/l	4070	802	906	1620
15	Twardość ogólna	mg CaCO3/l	614	344	452	461
16	Siarczany	mg SO4/l	809,2	270	360	470
17	Chlorki	mg Cl/l	1470	74,9	94,8	469
18	Wapń	mg Ca/l	159	82,3	105	128
19	Magnez	mg Mg/l	52,7	33,6	46,1	34,4
20	Arsen	mg As/l	-	-	0,001	-
21	Bar	mg Ba/l	-	-	0,078	-
22	Bor	mg B/l	0,981	0,618	0,801	0,648
23	Chrom +6	mg Cr/l	-	-	0,005	-
24	Chrom ogólny	mg Cr/l	-	-	0,0015	-
25	Cynk	mg Zn/l	-	-	0,0025	-
26	Glin	mg Al/l	-	-	0,005	-
27	Miedź	mg Cu/l	-	-	0,002	-
28	Cyjanki niezw.	mg CN/l	-	-	0,003	-
29	Fenole lotne	mg/l	0,621	0,006	0,0025	0,293
30	Oleje mineralne	mg/l	-	-	0,05	-

PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA
WYNIKI BADAŃ BAZY DANYCH JAWO
WARTOŚCI MINIMALNE, MAKSYMALNE, ŚREDNIOROCZNE W PUNKCIE POMIAROWYM

KOZI BRÓD 2,5 km
Szczakowa-Wieś

Od 05-01-2009 do 01-12-2009

Lp.	Parametr	Jednostka	N	Minimum	Maksimum	Średnia
1	Temp. wody	°C	12	0,1	21,7	11,6
2	Zawiesina ogólna	mg/l	12	7,6	35	15,79
3	Odczyn		12	7,4	8,2	7,725
4	Tlen rozp.	mg O ₂ /l	12	1,4	12,7	9,192
5	BZT5	mg O ₂ /l	12	2,2	65	11,43
6	ChZT-Mn	mg O ₂ /l	12	4,7	43,2	14,56
7	Ogólny węg. org.	mg C/l	12	2,56	50,7	13,58
8	Azot amonowy	mg N/l	12	0,22	29,5	4,068
9	Azot Kjeldahla	mg N/l	12	0,55	32,2	6,505
10	Azot azotanowy	mg N/l	12	0,1	3,2	2,218
11	Azot ogólny	mg N/l	12	2,58	32,7	8,812
12	Fosfor ogólny	mg P/l	12	0,19	1,18	0,5067
13	Przew. elektrol.	uS/cm	12	464	5280	1359
14	Subst. rozp. og.	mg/l	12	417	4070	1066
15	Twardość ogólna	mg CaCO ₃ /l	12	186,7	614	373,7
16	Siarczany	mg SO ₄ /l	12	76,3	809,2	309,9
17	Chlorki	mg Cl/l	12	32,9	1470	223,1
18	Wapń	mg Ca/l	12	50,2	159	94,03
19	Magnez	mg Mg/l	12	14,9	52,7	33,75
20	Arsen	mg As/l	4	0,001	0,001	0,001
21	Bar	mg Ba/l	4	0,058	0,078	0,06625
22	Bor	mg B/l	12	0,08	1,04	0,6978
23	Chrom +6	mg Cr/l	4	0,005	0,005	0,005
24	Chrom ogólny	mg Cr/l	4	0,0015	0,0015	0,0015
25	Cynk	mg Zn/l	4	0,0025	0,14	0,04088
26	Glin	mg Al/l	4	0,005	0,019	0,0085
27	Miedź	mg Cu/l	4	0,002	0,017	0,00575
28	Cyjanki niezw.	mg CN/l	4	0,003	0,007	0,004
29	Fenole lotne	mg/l	12	0,0025	0,621	0,0855
30	Oleje mineralne	mg/l	4	0,05	0,05	0,05

PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA
WYNIKI BADAŃ BAZY DANYCH JAWO

POTOK WAWOLNICA 0,3 km
ujście do Przemyszy

Od 28-01-2009 do 02-12-2009

Lp.	Parametr	Jednostka	28-01-2009	03-02-2009	03-03-2009	06-04-2009	05-05-2009	02-06-2009	06-07-2009	04-08-2009
1	Temp. wody	°C	2,6	1,2	4,4	10,4	11,3	14,7	19,6	19,4
2	Zawiesina ogólna	mg/l	22	7,6	16	9,2	15	17	1	2,8
3	Odczyn		7,8	7,8	7,9	7,8	8,4	8,1	7,4	8,5
4	Tlen rozp.	mg O2/l	12,3	12,9	13,4	10,8	11,4	10,3	9,2	12,2
5	BZT5	mg O2/l	4,8	5,1	3,8	2,1	2,1	4,5	2,7	2,1
6	ChZT-Mh	mg O2/l	5	4,8	5,4	4	4,8	5,6	4,4	5,7
7	Ogólny węgl. org.	mg C/l	6,2	5,92	6,25	4,67	7,82	6,72	8,99	5,41
8	Azot amonowy	mg N/l	1	0,94	0,86	0,98	0,56	0,81	0,1	0,1
9	Azot Kjeldahla	mg N/l	1,7	5,1	1,9	1,52	1,5	0,91	0,25	0,25
10	Azot azotanowy	mg N/l	1,9	1,7	2	3,8	2,7	2,3	1,9	1,6
11	Azot ogólny	mg N/l	3,63	6,83	3,92	5,36	4,33	3,36	2,3	1,98
12	Fosfor ogólny	mg P/l	0,2	0,18	0,14	0,088	0,16	0,14	0,16	0,14
13	Przew. elektrol.	us/cm	1185	1117	1149	1217	1219	1187	929	3160
14	Subst. rozp. og.	mg/l	868	837	873	841	943	870	894	2260
15	Twardość ogólna	mg CaCO3/l	457,7	467,1	448	488,7	480,8	456	424,7	643,6
16	Siarczany	mg SO4/l	254,3	243	212,3	251,8	236,2	235,2	225,3	273,9
17	Chlorki	mg Cl/l	137	114	136	143	151	156	136	612
18	Wapń	mg Ca/l	130,2	133,3	127,5	127,3	131,4	123,1	116	126
19	Magnez	mg Mg/l	32,2	32,6	31,5	41,5	37,1	36,1	32,8	79,9
20	Arsen	mg As/l	-	0,003	-	-	0,001	-	-	0,001
21	Bar	mg Ba/l	-	0,053	-	-	0,051	-	-	0,076
22	Bor	mg B/l	-	0,485	-	-	0,296	-	-	0,68
23	Chrom +6	mg Cr/l	-	0,005	-	-	0,005	-	-	0,005
24	Chrom ogólny	mg Cr/l	-	0,0015	-	-	0,0015	-	-	0,0015
25	Cynk	mg Zn/l	-	0,003	-	-	0,0025	-	-	0,036
26	Glin	mg Al/l	-	0,03	-	-	0,062	-	-	0,046
27	Miedź	mg Cu/l	-	0,002	-	-	0,002	-	-	0,002
28	Cyjanki zwiaz.	mg CN/l	0,046	0,063	0,08	0,003	0,003	0,121	0,003	0,003
29	Cyjanki niezsw.	mg CN/l	0,088	0,131	0,109	0,061	0,038	0,191	0,012	0,02
30	Fenole lotne	mg/l	0,043	0,088	0,033	0,041	0,01	0,012	0,014	0,006
31	Oleje mineralne	mg/l	-	0,05	-	-	0,05	-	-	0,05

PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA
WYNIKI BADAŃ BAZY DANYCH JAWO

POIŁOK WAWOLNICA 0,3 km
ujście do Przemyszy

Od 28-01-2009 do 02-12-2009

Ip.	Parametr	Jednostka	02-09-2009	06-10-2009	03-11-2009	02-12-2009
1	Temp. wody	°C	17,3	13,3	4,4	8,1
2	Zawiesina ogólna	mg/l	3,5	23	110	25
3	Odczyn		8,2	7,9	8	8
4	Tlen rozp.	mg O2/l	9,8	9,7	11,3	10,3
5	BZT5	mg O2/l	1	2,8	5,4	3,4
6	ChZT-Mh	mg O2/l	2,9	5,8	18,1	7,5
7	Ogólny węg. org.	mg C/l	3,09	4,87	6,79	6,29
8	Azot amonowy	mg N/l	0,28	0,46	1,5	2
9	Azot Kjeldahla	mg N/l	0,25	0,5	1,7	2,6
10	Azot azotanowy	mg N/l	2,4	1,7	1,7	0,43
11	Azot ogólny	mg N/l	2,69	2,24	3,53	3,11
12	Fosfor ogólny	mg P/l	0,14	0,19	0,45	0,27
13	Przew. elektrol.	us/cm	1217	1125	1555	1394
14	Subst. rozp. og.	mg/l	912	1040	1390	1260
15	Twardość ogólna	mg CaCO3/l	445	473	689	651
16	Siarczany	mg SO4/l	310	310	440	380
17	Chlorki	mg Cl/l	150	149	252	229
18	Wapń	mg Ca/l	106	120	205	185
19	Magnez	mg Mg/l	43,9	42,1	42,9	46
20	Arsen	mg As/l	-	-	0,001	-
21	Bar	mg Ba/l	-	-	0,039	-
22	Bor	mg B/l	-	-	0,681	-
23	Chrom +6	mg Cr/l	-	-	0,005	-
24	Chrom ogólny	mg Cr/l	-	-	0,0015	-
25	Cynk	mg Zn/l	-	-	0,046	-
26	Glin	mg Al/l	-	-	0,04	-
27	Miedź	mg Cu/l	-	-	0,002	-
28	Cyjanki związ.	mg CN/l	0,003	0,003	0,036	0,003
29	Cyjanki niezwi.	mg CN/l	0,026	0,015	0,071	0,014
30	Fenole lotne	mg/l	0,006	0,006	0,018	0,015
31	Oleje mineralne	mg/l	-	-	0,05	-